

ærede Medlem som har stillet Forslag om Fideicommissær (Frederiksen) ikke har Noget imod at der er et vist Antal store Jordbrug tilfede her i Landet, har jeg paa den anden Side stor Interesse for at ikke nogen hundredelig stor Deel af de Gaarde, hvorom her er Tale, blive benyttede paa den Maade, at de indlægges under en Hovedgaard eller lægges i store Complexer hvilket Fortiden allerede har seet, idet de stærkeste Udtryk, idet den tvende imod, at Bønderjord nedlægges, for deraf at oprette Herregaarde. Naar det nu imidlertid ønskes, at der skal komme en Lov ud af dette Forslag, og naar der er Tale om, at der skal træffes en Overenskomst, vil jeg tillade mig at bemærke, overfor de ængstelige Betragtninger, som fra en enkelt Side ere gjorte, gjældende, hvorledes, jeg om trent antager, at en Lov som denne vil blive benyttet her i Landet, naar den maatte naae til at gaae Regjeringens Stabskæst. Med Hensyn til de omstridte Paragraffer, som her foreligger, antager jeg nemlig, at det ikke vil blive den eneste Fæste alene, paa hvem det vil komme til at berøe, om der skal gives Samtykke til, at nyt Fæste indtræder, idet nemlig alle andre Selveiere, her i Landet ville være opmærksomme paa, at der derved er givet en Mulighed for, at en Gaard gaar ud af deres Hænder; det vil sige en Mulighed for, at deres Arvinger og deres Børn ikke skulle faae Agerbrug her i Landet og ikke skulle raade over, hvad deres Eigendom tidligere have raadet over. De ville altsaa paa ethvert Punkt gjøre deres Indflydelse gjældende, for at der ikke bliver gjort Brug af disse Bestemmelser til Skade for det senere Agerbrug her i Landet. Derhos antager jeg tillige, efter hvad her er udtalt, at da disse mindre Jordbrug have en større Salsværdi, netop fordi de kun kunne drives af Behøvere, som selv deeltage i Jordens Dyrløse, vil Brugen af denne Lov føre til, at der, herved, der foreligger et saadant Tilfælde, vil være en levende Deeltagelse overalt i Landet for at være med at byde, og for saavidt mulig at sikke sig, at en saadan Gaard ikke gaar ud af, hvad man kan kalde Bønderbrug. Dernæst turde jeg maaskee overfor den anden Side, overfor den anden Part bemærke,

at naar det ganske rylig er udtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 6te Valgfreds (Sager), hvor runde en Procent af de Bønder, hvorom her er Tale, der nu, medens Fæstevangen paa Byer Jorden, gaar til Jorddroften, maag det ganske vist erkjendes, at naar Fæstet afløses paa den Maade, som her er Tale om, kommer der dog alligevel saadanne betydelige Midler til Jordbrugeren, at der efter min Mening ikke ligesoverfor denne Betragtning kan tales om, at der gaaes den ene Part for nær. Hvis de Paragraffer som her ere omstridte, tillægges en saa stor Betydning, som der tillægges dem fra deres Side, som ere den ene Part i Sagen, kunde jeg ønske en Udtalelse, ikke for at vise nogen Mistænksomhed fra min Side, men fordi jeg allerhelst vilde have en fuldtændig aaben Udtalelse om, hvad det er, man haaber at opnaae ved Hjælp af disse Paragraffer. Jeg har for mit Vedkommende ikke udtalt mig imod, at der er et forholdsmeestigt Antal store Jordbrugere her i Landet, men det maa — jeg gentager, hvad jeg sagde i Begyndelsen af mit Foredrag — være et forholdsmeestigt Antal, og der maa ikke være Udset til, at det kan svæges i det Almindelige. Jeg erklærer mig paa det Bestemteste imod en saadan Tilstand som den, der findes Sted i England, saaledes at der i det Væsentlige blev en heel Mængde store Jordbrugere, medens alle de mindre Jordbrugere forvandledes til Forpagtere paa kortere Tid. Forøvrigt tillader jeg mig at gjøre den Bemærkning, at Fæsteforholdet, hvad der ganske vist ikke kan være ubekendt, i et Land som ikke ligger langt fra Danmark, er afløst for ikke lang Tid siden. Det er i det forrige Kongerige Hannover, men der eksisterede det under en noget anden Form end her, idet, saavidt jeg veed, alt Fæste i Hannover var det, som kaldes Superficialfæste. Derimod er Fæsteforholdet saavidt jeg veed, ikke tilendebragt, men er under Forhandling i et Land, der ligger ogsaa endnu nærmere, nemlig i Mecklenburg.

Scapenus Saavel det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgfreds (A. Andersen) som det ærede Medlem, der nu først